

Hiendoestaan ke
ek djahaadjie ke kahaanie



Hiendoestaan ke ek djahaadjie ke kahaanie

Het verhaal van een Hindoestaanse immigrant

André H. Loor

Instituut voor Taalwetenschap
Paramaribo

Oorspronkelijke titel: Jairam

Vertaling: L. Antoe

Illustraties: Carolyn R. Dyk

Serie leesboekjes in het Sarnami Hindoestani

Instituut voor Taalwetenschap
Postbus 1919, (Andirastraat 54)
Paramaribo zuid, Suriname

© 1980 Instituut voor Taalwetenschap

Alle rechten voorbehouden

Derde herziene druk 1996 3C

Printed in Suriname

Tjaar taariek djoen ke 1973 ek sau baries bhail hai kie India se pahela Hiendoestanie log Sarnaam me aail hai. Baad me auro manai aail hai, teities (33) hadjaar. Gjaara hadjaar kantrak kaatke tab lautke tjal gail India me. Aur baais hadjaar Sarnaam me rahie gail.

Djaun manai India me se aail raha, oesab me se djaada mar gail hai. Oelogke larkan aur larkan ke larkan sab hia Sarnaam me rahe hai. Sarnaam me 385.000 manai hai. Aur djaada se djaada oman Hiendoestanie hai. Ie baais hadjaar Hiendoestanie log me se ek aadmie ie kahaanie bataais hai. Aur okar naam Djairaam hai.

Hiendoestaan ke ek djahaadjie ke kahaanie

Hamaar djanam India me bhail hai, ek gaaw me djaaha khaalie tjhota tjhota ghar raha. Hoewa par dher manai rahat raha.

Djab ham ek tjhota larka rahielie tab hamaar maai mar gail. Ekaat mahienna baad hamaar baap bhie mar gail. Tab ham tjal gailie aapan naanie ke ghare rahe. Hamaar naanie bahoet garieb raha. Oe dien bhar kaam karat raha aur hamme thiek se sewa karat raha. Oe hamaar kapra dhowat raha aur hamme khaaik dewat raha. Aur rodj ham daam par khelat rahielie aapan sanghatian ke saath. Hamlogke dar na raha kie oto hamlogke katjar dei. Oe tem me dher oto na raha. Hamlog barhia se danda aur bal se khelat rahielie. Aur hamlog 'tiekie paaw' khel sakat rahielie, kie to neboewa se voetbal khelat rahielie. Hamlog bahoet khoesie rahielie.



Ek rodj hamlogke gaaw me ekgo aadmie aail. Oe khoeb attjha se kapra pahienies raha aur barhia kahaanie djaanat raha bataawe. Oe hamlogke lage aail aur kahaanie bataawe lagal. Oe bataais kie ek des hai djaaha sab tjiedj bahoet barhia hai. Hoewa rodj ghaam howe hai. Aur bahoet paisa hoewa hai aur sona bhie. Oe hamlogke bhie koetjh paisa deis koetjh miethaai kiene ke. Aisane oe hamlogke sanghatia hoi gail. Baad me oe tjal gail. Oe bolies kie: "Doei hapta baad ham phien se aabe."

Doei hapta baad oe phier aail aur oe barhia des ke biese me bataais. Hamlog moeh baaike okar bahia baat soenat rahielie. Aur djab oe tjal gail raha tab hamlog apane me bollie kie: "Hamlog bhie oe barhia des me aaw tjalie. Djab hoewa etana attjha hai, tab hamlog djaroeer khoeb barhia se rahab."

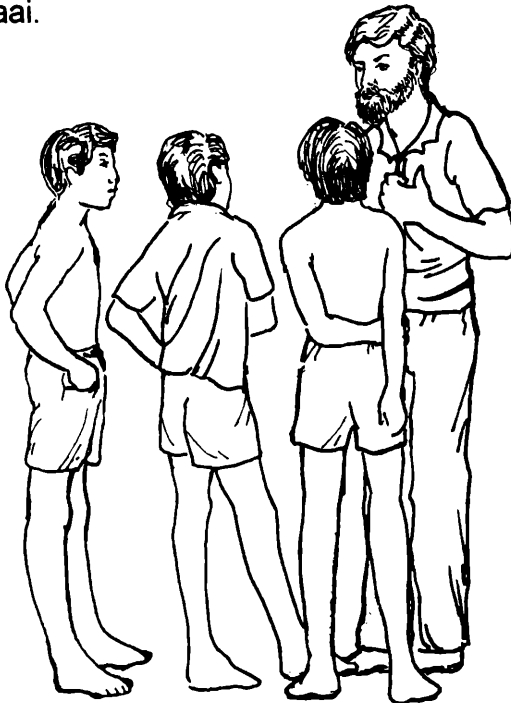
Ham gailie ghare aapan naanie se bole. Ham ose bollie kie: "Oe des me ham maangiela djaai." Bakie hamaar naanie rowe lagal. Oe bolies: "Kaahe ke? Ham toke barhia se na sewa kariela? Toe kaahe ke maange hai otana doer des djaai? Tab ham toke kabhie na dekh paabe. Hia par India me rahoe." Tab ham bollie: "Naanie, ham khaalie paatj baries hoewa rahab. Ham dher paisa kamaabe. Aur djab ham lautke aabe tab ham tor khaatien khoeb barhia ghar banaabe. Aur khoeb barhia khaana khaai k'hoi."

Bakie naanie hamme na bieswaas karies aur oe thora rowat raha.

Ekaat rodj baad oe aadmie phien aail. Oe hamlogse poetjhies: "Toelogke baap ka bolies hai?" Tab ham bollie: "Hamaar naanie na maange hai kie ham djaai. Djaane hai, ham aapan maama se poetjhab. Bakie hamaar maama

bahoet doer rahe hai. Aur hamke paisa na hai hoewa djaai ke." Tab oe hamke doi roepia paisa deis. Tab ham aapan maama hia djaai sakat rahielie ose poetjhe.

Doesar dien ham rel me gailie aapan maama ke ghare. Aur aapan maama se ham sab baat batailie djaise oe aadmie hamlogse bolies raha. Ham bollie kie: "Oe etana barhia des me hamhoe maangiela djaai." Bakie hamaar maama bolies: "Djiraam, toe na dja. Hia par rahoe. Rahoe naanie ke sanghe. Djab toe tjal djaihe tab naanie ke ke sewa karie? Ke naanie ke dhaan lagwaai?" Aur hamaar maama hamke bhie koetjh paisa deis. Tab ham gailie aapan gaaw me aur aapan sanghatian se batailie. Oe sanghatian ke maai baap bhie na maangat raha kie oelog oe barhia des djaai. Hamlog ab ka karie? Hamlog maangat rahielie djaai. Hamlog sab koi maangat rahielie oe barhia des me djaai.



Djab aadmie phiense aail tab hamlog bollie kie:
"Saheb, hamlog maangiela djaai, bakie hamlogke maai-
baap na maange hai." Tab oe bolies: "Djaane ka? Ekwa
mahienna ham phien se aabe. Tab ham toelogke tjoeppe
se ledjaab. Ghare koetj na boliehe. Toelogke maai-baap
ke na tjaahie djaane ke. Ekwa mahienna ke soeroe me
toelog hia par hamme agoriehe."

Hamlog bahoet khoesie me agorat rahielie oe kab
aai. India me hamlog oke 'baaboe' bolaawat rahielie.

Aur baaboe barhia kapra pahienke sattje ke phien
se aail ek mahienna baad. Hamlog okar lage gailie aur
poetjhlie: "Baaboe, hamlog kab djaabe?" Tab baaboe
bolies: "Aaw tjalie, aaw tjalie," aur hamlogke leike oe
station lage legail djaaha hamlog gaarie me baithlie.

Hoewa auro manai raha, koetj aurat, koetj
mardaana. Hamlog sab rel gaarie me baith gailie aur tjal
gailie. Bahoet doer hamlog gailie. Hamlog doi rodj rel me
baithal rahielie. Tab hamlog ekgo barka sahar me
pahoetjlie. Oe sahar ke naam Calcutta raha. Djab hamlog
hoewa par pahoetjlie tab rel me se oetarlie. Ham dhiere
dhiere rowe lagielie. Koi palwaar hamaar na djaanat raha
kie ham tjal gailie rahielie. Bakie baaboe phien se aail aur
hamlogse bolies kie: "Tjoep rahoe, na row. Paatj baries
baad toelog lautke aihe to? Tab tor naanie phien bahoet
khoesie rahie. Toelog sotj na kar." Ie baat par hamme thora
se khoesiaalie bhail.

Hamlog ek djagaha gailie djaaha hamlog djahaadj
agore lagalie. Hamlog baithlie aur baaboe hamlogke lage
aail. Oe bolies: "Attjha, abbe toelog baith. Ek aadmie aaiga
aur oe poetjhiega toelogke ka naam hai. Bakie toelog

aapan sattja naam na bataihe. Djab toelog sattje bol deihe tor ka naam hai tab oe toke ghare patha dei. Ohie se toelogke tjaahie ekgo doesar naam dewe ke." Tab hamlog bollie: "Attjha, baaboe, attjha."

Oe dien sandjha ke ek aadmie aail, ekgo lengliesmaan. Oe hamse poetjhies "Tor ka naam hai?" Tab ham bollie: "Hamaar naam ...eh...Sjarma hai." Oe liekhies: Sjarma. Tab oe poetjhies: "Sjarma, toe djaane hai toe kaaha dja hai?" Tab ham bollie: "Ha, ham Shrieram tapoe djaaila." Attjha, oe sab tjiedj barhia se liekhies: Shrieram tapoe.

Hamlog tien rodj Calcutta me djahaadj ke agorlie djaun hamlogke Shrieram tapoe ledjaat.

Ek dien hamme thora dar lagal. Ek aadmie aail djaaha hamlog agorat rahielie. Ham oke na djaanat rahielie, tabbo oe hamare lage aaike bolies kie: "Djairaam, toe hia ka kare hai?" Ham daraai gailie. Oe hamaar sattja naam bolies raha. Oe bolies: "Phien ghare laut." Oe hamse bhie bolies kie: "Biehaan ham phien se hia aabe. Ham aage sab tjiedj karke aur biehaan ham toke ghare patha deb." Ham bollie: "Ha, ha, djie ha." Hoewa par hamlog na khaalie 'ha' boliela, hamlog kaida se 'djie ha'boliela.

Ham dar me agorat rahielie kie hamaar maama ke sanghatia phien aawat. Bakie oe na aail. Ohie se hamme na ghare laute ke paral.

Hamloganke tjaahat rahielie djahaadj me djaai ke. Baaboe bhie hamlogke sanghe gail. Bakie djab hamlog djahaadj me baith gailie, tab baaboe hamlogke haath pakarke namaste karies aur tjal gail. Tab hamlog poetjlle: "Baaboe na djaaiga?" Bakie oe bolies: "Na, ham koetjh

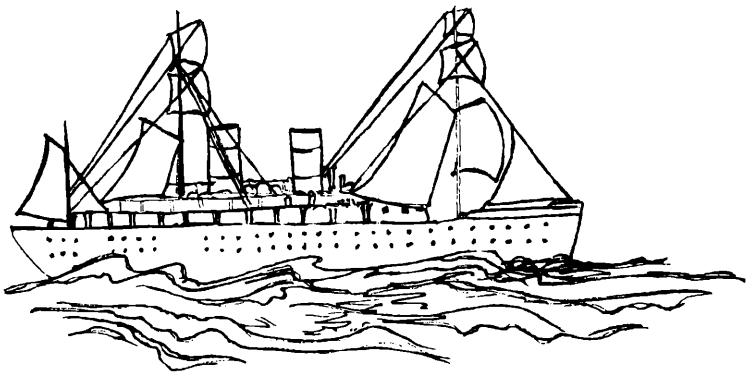
bhoel gailie hai. Ham djaaila haalie se liaawe. Bakie toelog na daraihe. Ie djahaadj djab bietje samoendar me djaai tab hamme agorie."

Hamlog okare me bieswaas karat rahielie. Hamlog na djaanat rahielie kie ka hoiga.

Djab sab koi baith gail raha tab djahaadj tjal gail. Sab koi rowe lagal. Bakie ek barka aadmie hamlogke lage aail. Oe ek Hiendoestaan ke aadmie raha aur oe bolies: "Toelog na row! Khaalie paatj baries kantrak kaate ke parie. Aur paatj baries bahoet haldie se tjal djaai. Toelog hoewa par bahoet paisa kamaihe aur djab toelog lautke ke aihe tab bahoet barka aadmie hoi djaihe." Hamlog phien tanie se khoesie hoi gailie.

Aur ohie baat karte djahaadj auro aage tjalte tjalte djaat raha.

Doesare dien hamlog bahoet doer bietj samoendar me pahoetj gailie rahielie. Kahoe na oetja djagaha dekhaat raha. Sagaro djaaha hamlog taklie, taaha khaalie paanie aur baadar raha.



Koi koi aadmie tanko na djaanat raha oe ka kare. Aur koetjh manai bhie bemaar hoi gail. Ek aadmie doekh ke maare samoendar me koed paral. Oe na maangat raha hamlogke sanghe djaai. Oe sotjies: "Bestar kie ham mar djaai kie ham Shrieraam des djaai."

Bakie hamlog aage tjallie. Djahaadj aage tjalte tjalte djaat raha. Rodj ke rodj, haptan, dhiere dhiere hamlog aage gailie.

Ek dien hamlog ekgo sahar me pahoetjilie. Hamlog sab koi taake lagalie. Ehie Shrieraam des hai? Nahie, oe des Shrieraam na hai. Bakie djahaadj hoewa par roekal koila lewe ke. Oe djahaadj ieta ke koila se tjalat raha. Doei rodj djahaadj hoewa raha, tab hamlog phier tjat gailie.

Ekaat hapta baad hamlog Sarnaam me ailie. Doer se hamlog dekhlie kie djangal dekhaai lagal. Ek aadmie djahaadj me raha djaun aage se Sarnaam me aail raha. Oe hamlogke dekhaais kie: "Hoewa Nieuw Amsterdam, jaane Kiela hai. Aur oe habara me Leonsberg hai." Oe aadmie hamlogse ie sab tjiedj bataawat raha. Oe bhie bataais kie: "Hoewa parnaasie Aglos hai."

Thora doer hamlog tjallie tab hamlog barka sahar dekhlie. Oe Paramaribo raha.

Hamlog djab Paramaribo me oetarlie tab djoerte gailie djaaha sab koelie rahat raha. Sab koelie aadmie log ek barka ghar me rahat raha. Ek aadmie hamlogke lage aail. Oe tolk raha. Okar naam Lakbar raha.

Djab oe hamaar lage aail hamaar kapra-opra dekhke tab oe bolies: "Toe aisan ek aadmie na hai. Toe attjha ghar ke larka baate. (Joe no wan law law pikin. Joe moes de wan boen pikin.)" Oe hoewa ke ghar ke sardaar ke laais. Aur sardaar hamse Hollands me batiaai lagal. Ham na

samdjhat rahielie, bakie tolk aaike hamse bataais oe aadmie ka bole hai. Oe hamse poetjhies kie: "Toke Sarnaam me koi palwaar hai?" Tab ham bollie: "Na." Tab tolk poetjhies: "Toe doesar des me kabhie gaile hai?" Tab ham bollie: "Na, ham India se ailie hai." Tab sardaar maangat raha djaane kie ham India me kaun diehaat se ailie hai. Ham bollie: "Ham Poendjaab se ailie." Tab oe bolies: "O, Poendjaab se. Poendjaab se koi na hia Sarnaam me abbe hai. Hia djetana aadmie hai, oelog oettar des se aail hai, Biehaar ke. Tohie akel hai Poendjaab ke. Tab hia ke aadmie tor bolie na samdjhie." Oe hamse poetjhies kie ham lautke India me na djaab. Tab ham bollie: "Ha, bakie djab ham djaab tab hamaar tieno sanghatian ke bhie tjaahie djaai ke." Oe na hoi sakat raha. Tab ham bhie rahie gailie.

Bakie ab hamme bhie ghar ke sotj lagat raha. Ham khaalie aapan des, India ke, aapan naanie aur maama ke sotjat rahielie. Tab ham bemaar hoi gailie. Ham bahoet djaada bemaar hoi gailie. Tab oelog hamme aspataal me kar deis. Aur djab ham hoewa par rahielie tab mandjha hamaar doi sanghatian ke Nickerie patha deis aur ekwa Marienburg.

Djab ham aspatal se niekarke ailie tab ham tolk ke sahaaita se mandjha se poetjhlie kie: "Hamaar sanghatian kaaha hai?" Tab oe bolies: "Oesab parnaasie tjai gail hai." Bolies: "Toe parnaasie laaik ke na baate. Toe hia par rahiehe aur siepaahie ke kaam kariehe." Tab ham sotjlie: "Ham kaise siepaahie ke kaam kar sakab? Ham to Hollands na djaaniela aur Sranan ham bhie na djaaniela

batiaai. Hamme koi na samdjhie." Tab mandjha bolies kie: "Ekaat rodj toe hia rahoe. Tab ham dekhie kaise dja hai."

Aur ham hia par rahielie aur rodj Paramaribo sahar me ghoemlie. Aur rodj djaaike plaata broki par baithlie djaun siepaahie kaana ke habara me hai. Bakie ham koi se baat na kar paawat rahielie. Aur koi hamme na samdjhat raha. Doesar Hiendoestanie aadmie djaun Sarnaam me rahat raha, oelog hamme bhie na samdjhat raha. Ham aapan bhaasa batiaat rahielie. Aur djaun Hiendoestanie bhaasa oelog hia batiaat raha, oe ham na samdjhat rahielie. Djab ham Sarnaam me ailie tab ham siekhlie.

Aise doi hapta biet gail.

Tab ham gailie mandjha lage. Aur ham ose bollie: "Ham hia koetjh na kariela. Hamme kaahie patha de kaam kare ke." Tab mandjha bolies: "Attjha, thiek hai. Ham toke parnaasie Aglos pathaabe. Toe djaane hai Aglos Sarnaam ke nadie ke dahiena kait hai. Ham oe parnaasie ke sardaar se baat karab. Aur ham ose bolab kie oe toke bahoet kara kaam na dei. Aur djab toe thora Hollands siekh leihe aur Sranan bhie, tab toe phier se Paramaribo me aihe. Tab ham toke hia par ghar deb, aur toe hia par aihe kaam kare." Tab ham bollie: "Attjha, ie thiek baat hai."

Aisane ham tjal gailie Aglos.

Hoewa par oe kaam hamme na attjha lagat raha. Hamme bahoet mehenat kare ke parat raha. Sahar ke mandjha parnaasie ke sardaar se batiaais raha. Oe sardaar se bolies raha kie oe hamme bahoet kara kaam na dei kare ke. Bakie toe samadjh sake hai kie parnaasie me sab kaam kara hai. Aur sab kaam kare ke parie. Ohie se oe parnaasie ke bakara hamse bolies kie: "Djairaam, biehaan

toe kaam soeroe kar de. Aur khoeb mehenat se kaam kariehe, attjha?" Tab ham bollie: "Djie ha."

Ham ek ghar pailie ek doesar aadmie ke sanghe djaaha ham rahat rahielie. Oe ghar bahoet tjhota raha, khaalie ek kothrie raha. Hoewa par hamlog khaana pakaawat rahielie aur soetat rahielie. Ham khoeb attjha se djaanat rahielie khaana pakaawe. India me djab hamaar naanie bemaar rahat raha tab ham okare khaatien pakaawat rahielie.

Tab doesar dien hoewa ke mandjha hamke katlies deis aur bolies: "Djairaam, dja paatjhe. Hoewa baakaadaam hai. Hoewa par dja ghaas waai kar."

Bakie ham to na djaanat rahielie kie ie katlies se hamke ka kare ke tjaahie. Ham na djaanat rahielie katlies kaun tjiedj hai. India me ham katlies se kabhie na kaam karlie rahielie. Ham sotjlie kie: "Oe katlies leike hamke tjaahie hoewa saait parnaasie ke rakhwaala kare ke."

Aur ham bhie ek koebarie pailie. Ek lakarie ke haaka hai ghaas hietje ke. India me ham oe tjiedj bhie na djaanat rahielie.

Tab hoewa ke mandjha hamlogke sanghe gail aur hamme dekhaais kaise hamke ek katlies se kaam kare ke tjaahie. Aur kaise hamlogke tjaahie ghaas kaate ke.

Toe samadjh sake hai kie ham na djaanat rahielie. Ohie se pahielia dien ham ekaat dafe aapan gor me kaat leilie. Ham ek toekkara kapra phaarke tab ham djaaha djaaha kaatal raha, hoewa baanhlie. Doesar Hiendoestanie bataais: "Djaun moko moko hai, oke kaatke aur doedh laga de. Kie to cacao ke doedh lagaaike tab baanh le. Cacao ke doedh bhie attjha hai."



Toe samadjh sake hai kie hamare lieje bahoet moeskiel raha, ek haath me katlies aur doesar haath me koebarie. Aur djaise ham ie kaam kabhie na karlie rahielie haath me sab blaas niekar gail. Barka barka blaas niekar gail. Hoewa ke parnaasie ke bakara bataais kie: "Garam garam bhaat se aapan haath sek le." Oisane ham karlie. Aur doesar dien phier hamke tjaahat raha baakaadaam djaai ke. Oe blaas sab phoet gail, sab ghaaw hoi gail. Katlies ham na pakar paawat rahielie. Tab ham ek hoewa ke mandjha se bollie kie: "Ham maangiela daaktar hia djaai. Ham bemaar baatie." Tab oe bolies: "Toe bemaar baate? Na, toe bemaar na baate, tanko na. Toke tjaahie kaam kare ke. Ekaat blaas thoro bemaarie hai?"

Aur hamke phier baakaadaam djaaike tjaahat raha. Hamaar haath bahoet pieraat raha. Tabbo hamke tjaahat raha kaam kare ke. Tab ham thora kapra phaarke aapan haath lapet leilie. Aur phier ham ek haath se katlies pakarlie aur doesar haath me koebarie. Aur phier ham kaam kare lagalie haath me piera leike.

India me baaboe bolies raha kie: "Toelog bahoet paisa paihe." Oe bolies raha: "Toelog rodj baara aana kamaihe." Okar maane baara paansies rodj, tjhau donnie rodj. Tab pahielia dien djab biet gail raha tab ek aadmie aail djaun sab tjielj liekhe hai. Oe mandjha ke sanghe aail, tab bolies: "Djairaam, toe thiek se kaam na karle hai. Toke khaalie tien donnie mielie." Tien donnie dien bhar etana kara kaam kare ke! Aur hapta bhar ham bahoet mehenat se kaam karlie haath me sab blaas leike. Aur sanietjar ke djab ham gailie paisa lewe tab derh roepia paisa pailie.

Tab doesar hapta ham auro thiek se kaam kar pailie. Ab ham tanie djaane lagalie oe kaam me aur ab besie paisa paawe lagalie. Hamlog djaab ke kaam paawat rahielie. Ek ketie par hamlog ek atthanie paitie. Aur khoeb mehenat se kaam kartie ek ketie se djaada howat tab hamlog thora koetjh auro paitie. Aur hamlog bahoet mehenat se kaam karat rahielie. Ohie se hamlog kabhie tjhau donnie kamailie aur kabhie tien tjonnie. Oe kaam se dekh sake hai djab dher kaam kare hai tab djaada kamaai sake hai. Aur djab hamlog kamtie kaam karie tab kamtie kamaai.

Ekaat hapta baad hamlogke tjaahat raha djaaike koffie toere ke. Mandjha bolies raha kie katja koffie ke na toere ke tjaahie, khaalie pakkal waala. Ham na djaanat

rahielie kie kaisan koffie hai aur kaisan pakkal aur kaisan katja rahe. Aur djab ham koffie dekhlie tab ham sotjlie kie droifi hai. Ie koffie djaise India ke droifi dekha hai. Khaalie plansoe ke patta tanie se doesar rakam hai. Ham haalie se gailie toere aur okar phal djab ham toerlie tab dekhlie bhiettar me ekgo doesar bieja hai. Oe droifi na raha.



Attjha, hamlog soeroe karlie toere ke. Mandjha hamlogse bolies raha kie sab ek kapra me dhare ke. Djab kapra bhar djaai tab hamlogke tjaahat raha basta me dhare ke. Aur djab basta bhar djaai tab oke tjaahie fabriek me djaai ke. Tab oesab koffie ke taulat dekhe ke hamlog ketana toerlie rahieli. Djab hamlog patjaas kilo toertie tab tien donnie paitie. Aur hamlog djab sau kilo toertie tab tjhau donnie paitie.

Fabriek me oesab koffie ke taulat raha aur ek aadmie sab liekhat raha. Oe sattja aadmie na raha. Djab hamlog patjaas kilo toerlie tab oe liekhies ties kilo. Aur djab hamlog kabhie kabhie sattar kilo toerlie tab oe liekhies patjaas kilo. Hamlog bahoet bhoettjar rahielie. Hamlog na dekh paawat rahielie kie oe ka liekhat raha. Aur hamlogke tjaahat raha djetana paisa oe hamlogke deis, otane bhie lewe ke. Aise hamlog parnaasie me doekh se rahielie.

Thora dien baad oesab hamlogke djangal me pathaais. Koi hamme ek taanga deis aur ek katlies. Ese hamlogke tjaahat raha djangal kaate ke. Ab hamme bahoet otana atpat na lagat raha kaam kare ke. Ham thora siekh gailie rahielie. Hamlog bahoet hiaaw se bhiettar gailie aur djangal kaate lagalie. Aur rodj sandjha ke oe aadmie djaun liekhe hai, oe aawe naape. Ek ketie par hamlog derh roepia paai. Aur djab bahoet barka barka per raha tab hamlogke kabhie paansies auro djaada mielal aur kabhie ek donnie.

Djab tjhota 'kapoe wiri' raha tab hamlogke khaalie paatj tjonnie mielat raha. Rodj hamlogke tjaahat raha bahoet kara kaam kare ke. Kabhie kabhie hamlogke doi rodj nahie to tien rodj lag djaat raha ek ketie kaate ke. Aur India me oesab bolies raha kie hamlog bahoet paisa kamaabe, aur bahoet paisa se lautke djaabe. Bakie djaun aadmie hamlogse ie sab baat bolies raha, oe khaalie djoeth bolies raha. Oe ek djaaila aadmie raha.

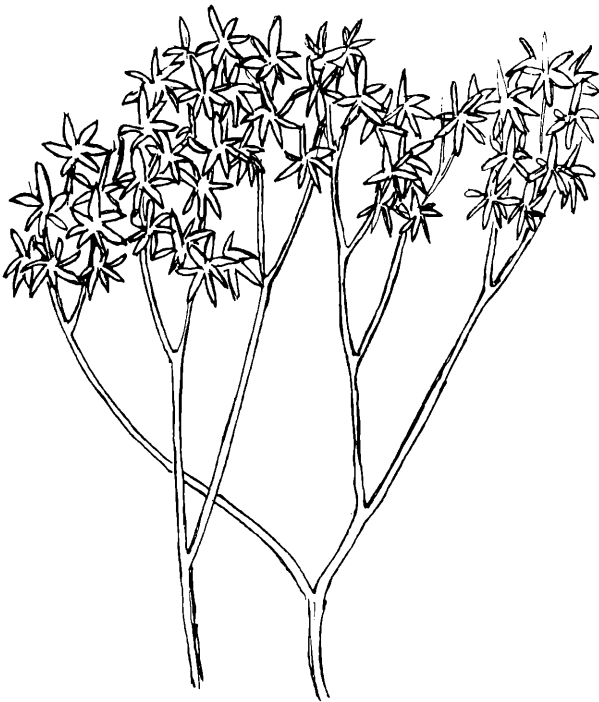
Hamlog kabhie kabhie ekdam thak djaat rahielie aur hamlog manglie kaam band kare. Bakie hamlog na kar sakat rahielie. Hamlog kaam kare ke kantrak liekhwaai deilie rahielie. Aur hamlog kaaha djaitie? Ke hamlogke djahaadj ke paisa bharat?

Djab ek aadmie koetjh kharaabie karat raha tab oesab oke toerant djahal me band kar dewat raha. Ie tjiedj hamaar ek sanghatia se bhail. Oe direkteur ke gaarie deis raha. Ham na maangat rahielie djahal me djaai. Ohie se ham bahoet mehenat se aapan kaam karat rahielie. Tjaahe hamlogke mandjha hamse koetjh kharaab bolat raha, ham aapan moeh band karke rahat rahielie.

Rodj ohie kaam raha: djangal kaato, djaraawo, sab oethaaike biego, bakwa bowo, baana bowo, kasaba bowo, ehie sab rodj kaam hamlog karat rahielie. Aur djab bakwa phoete, barka barka bodjha howe, tab oesab kaatke Holland, Rotterdam pathaawat raha. Hamlog tjoeppe se kabhie ek bodjha kaatke loekwaai dei. Aur djab mandjha hamlogke lage na rahe tab hamlog haalie se djaaike bakwa khaai. Aur aise bhie hamlog kasaba se karlie. Hamlog koetjh kasaba oekhaarke haalie se loekwa dei. Tab baara badje djab khaai ke tem rahe tanie soestaai ke, tab hamlog kasaba bhoedjie. Mandjha ke na djaane ke tjaahat raha. Djab direkteur soenat tab oe hamlogke djahal me kar dewat. Ohie se doi tien aadmie dekhe kie koi na aawe hai. Aur djab oesab dekhies kie mandjha aawe hai tab oelog haalie se sietie maare. Tab hamlog toerant aagie boetaaike aur kasaba loekwa dei. Aise hamlogke rodj thora se kasaba khaai ke rahat raha aur bhie thora bakwa.

Parnaasie ke paatjhe kandaal me bahoet koekoehie aur walaapa raha. Aise bhagwaan hamlogke sahaaita karies. 'Gado jepi oenoe.' Matjhrie hamlog niekaarke pakaaie 'pepre watra' es khaat rahielie. Aisane hamlog rodj barhia se matjhrie aur kasaba ke soepoe khaat

rahielie. Bakie hamlog na djaanat rahielle kie bieta aur mietha kasaba rahe hai. Kabhie kabhie hamlog bieta kasaba niekaarke kha leilie. Aur oe bhie attjha lagat raha. Tab ek dien mandjha dekhies kie hamlog bieta kasab khaaila. Tab oe bolies: "Dekh, batjaaike rahiehe. Djab toelog bieta kasaba khaihe tab mar djaihe." Tab hamlog daraai gailie aur ose poetjhlie: "Kaahe ke?" Tab oe bolies: "Ie bieta kasaba hai. Oman djahar hai." Tab hamlog daraai gailie.



Ekare baad ek boerhia hamlogse bataais kie: "Dekh, ie tiekia ke khiaal kariehe. Karhia waala bieta kasaba hai. Oke toe na khaihe. Oeddjar tiekia waala attjha kasaba hai." Ie rakam se hamlog djaan gailie aur khaalie mietha kasaba oekhaarie. Hamlog ie tjiedj bahoet tjoeppe se karat rahielle djeme sardaar na djaane.

Aisane rodj hamlog thiek se kaam karat rahielie aur hamlog auro djaanat gailie. Aur hamlog bhie hardam auro thiek se paisa kamaalie. Hamlog ek daala ek hapta kamaai leilie aur kabhie tien roepia, kabhie tjaar roepia bhie hoi djaat raha. Ese hamlogke kapra kiene ke parat raha, khaaik aur doersar tjiedj bhie. Tabbo ham har hapta ek roepia nahie derh roepia bator lewat rahielie. Bakie kaam bahoet garhoe raha.

Ek dien parnaasie ke sluis toet gail. Mandjha sab aadmie ke bolaais sahaaita kare ke sluiswa banaawe ke nahie to sab parnaasie doeb djaat. Sab Malai log aur Hiendoestanie log ke tjaahat raha aawe ke. Bahoet andhiaar raat raha aur barkha djor se barsat raha. Paanie haldie se bharat djaat raha. Hamlogke flashlight na raha aur hoewa kaaimaan bhie raha. Ohie se sab koi daraat raha paanie me djaai ke.

Hamlogke tjaahat raha ie kaam andhiaar me kare ke. Mandjha aur djaun aadmie hardam sab tjiedj liekhat raha, oesab aapan koerta pahienke hoewa khara raha hamlogke dekhe ke. Aur hamlog khaalie aapan dhotie pahienke gailie. Aurat log aapan langaha oethai leis raha. Aise hamlog andhiaar me raat bhar paanie aur barkha me kaam karlie. Aurat log sab santie laawat raha aur mardaana log krika me ghoes gail aur sab merhie baanhat raha. Hamlog thandha ke maare kaapat rahielie. Etana andhiaar bhie raha. Hamlog mandjha se bollie kie "Meneer, a kowroe, bahoet thandha hai." Bakie oe bolies: "Kaam kar. Djab ek koelie mar djaai tab koetjh na hai. Khaalie hai djaise ekgo anda phoet dja hai."



Aise bhie hamlogke katat raha. Ek rodj djanaai ek hapta hai. Aur ek hapta djanaai ek mahienna hai. Mahienna djanaai ek baries hai. Hamlogke India djaai ke dien naktjaail djaat raha.

Ab ham ek bies baries ke launda rahielie. Tab ek dien ek aadmie doesar parnaasie ke aail hamaar ghare. Ek Hiendoestanie boerhwa raha. Oe bolies: "Soen, hamke ek bietia hai, oe pandra baries ke hai. Ham maangiela okar biaah kare. Toe bahoet attjha larka baate aur kamaasoet aur akelwaar baate. Toe paisa bhie batore hai. Aur toe hamaar des ke aadmie baate. Tose ham maangiela aapan bietia ke biaah kare."

Ham sotjlie kie ab ham na 'ha' kie 'na' bol sakat rahielie. Ie baat raha bahoet sotjke bole ke. Tab ham bollie: "Aane waala hapta me ham tor parnaasie me aabe toke sanesa dewe." Hamke tjaahat raha ie baat ke biese me khoeb sotj lewe ke. Oe same par ham tjaar baries Sarnaam me rahielie. Aur ek baries auro tab hamaar kantrak kat djaat. Tab ham India djaitie. Ab ham sotjlie: "Ie kaam thiek hai kie ham hia biaah karie kie ham tjal djaai?" Aur ham sotjlie: "Koi rahat tab ham ose poetjhtie kie ham ka karie. Koi na hai djaun se ham bataai sakiela." Ham sotjlie: "Djab hamaar naanie rahat tab ham ose poetjhtie, nahie to aapan maama se."

Ham djab raat ke soetlie tab sotjlie ham ka karie. Ham sotjlie: "Djab ham biaah karab tab hamke aurat rahiega. Ie thiek rahie. Tab oe rodj hamaar khaat khaana pakaai dei aur hamaar kapra dhoi. Oe hamaar kapra koetjh sieje-oje ke rahie." Bakie ham bhie sotjlie: "Djab ham oe baries India djaabe tab hamke oke ledjaai ke parie. Ham aapan aurat ke na tjhorke djaai sakab." Ie bahoet sotj ke tjiedj raha. Aur ham sotjlie kie: "Djab ham oke India me ledjaab tab ham ghar kaaha paabe rahe ke? Aur hoewa par hamke khet mielie djaaha ham dhaan boike aapan aurat khaatien sewa kar sakab?"

Tab djab hapta band hoi gail tab ham sotjlie: "Attjha, thiek hai. Ham ose biaah karab."

Oe boerhwa ke naam Moekesj raha. Ham gailie baaboe Moekesj lage. Aur ham djaaike bollie kie: "Ha, ham maangiela tor bietia se biaah kare. Bakie oe baries ham India djaabe. Tab ham oke aapan sanghe ledjaab. Djab oise toe maange hai, tab ham ose biaah karab."

Tab boerhwa aapan aurat ke bolaaik thora se ose batiaais. Tab hamse bolies: "Attjha, toe hamaar bietia se biaah kar sake hai." Oe bolies: "Djab toe India djaihe tab toe oke ledjaai sakiehe."

Attjha, sab tjiedj tajaar karal gail biaah kare ke. Aur tjaar hapta baad pandiet ke lage hamlogke biaah bhail. Aur parnaasie me hamlogke sardaar hamlogke ekgo doesar ghar deis. Ham aapan aurat leike oe ghar me rahe lagalie. Aur ham kabhie na pastailie rahielie kie ham ie tjhaurie se biaah karlie hai. Oe attjha aurat hai aur hamme hardam barhia se sewa karies hai. Hamlog doeno bahoet attjha se rahielie.

Parnaasie me oisane kaam kare ke tjaahat raha. Abbe hamaar kantrak na katal raha. Rodj ham djaii paatjhe kaam kare. Kabhie kabhie hamlog gailie baakaadaam waai kare, kabhie kabhie koffie djaii toere, djangal kaate, bakwa bowe kie to kaate. Ham ab akel na rahielie. Ab hamaar aurat sanghe djaat raha. Bakie oke na bahoet kara kaam kare ke parat raha. Oe na barka djangal kaatat raha. Aur thora kaam kare se oke kamtie paisa mielat raha. Ham tjhau donnie rodj paai aur hamaar aurat tjaar donnie. Ab hamlog doeno thora paisa bator sakat rahielie. Aur djab hamlog India djaitie tab hamlog ekgo khet kien saktie. Aur hamlog bhie ekgo tjhota ghar banaaie oman rahie saktie.

Oe antiem baries bahoet haalie se tjai gail. Aur hamaar kantrak ab don hoi gail. Paatj baries kantrak paas hoi gail raha. Ab ham phien se sab tjiedj kar sakat rahielie djaun ham maangat rahielie kare. Djab ham pahiele Sarnaam me ailie tab ham sora baries ke rahielie. Ab ham ekaais baries ke hoi gailie. Aur hamaar biaah bhie hoi gail

raha. Ab ham akel na rahielie. Aur ham India djaai sakat rahielie aur aapan naanie ke phien se dekh sakat rahielie.

Paatj baries bahoet dien howe hai. Aur paatj baries ham Sarnaam me bahoet kaam karlie. Tabbo hamme hia par attjha se rahielie. Rodj hame thiek se khaaik raha. Hamke sanghatian raha. Hamke hia aurat hoi gail raha. Ham Sarnaam ke tjaathe lagalie rahielie. Aur ab ham aapan diel me India ke na otana sotjat rahielie. Ham sotjlie kie: "Ham hoewa djaaiké ka karab?" Hia par ham doesar kantrak soeroe kar sakat rahielie. Aur ham aapan khet lei sakat rahielie, tarkaarie boi sakat rahielie aapan khaatien. Ham dhaan boi sakat rahielie kie to baana.

Tab ham sotjlie: "Ham maangiela aapan naanie ke hia laawe. Tab oe aaike hamlogke sanghe rahie sakie aur hamlog okar sewa kar sakab." Djab se ham India se ailie tab se ham aapan naanie ke koetjh na soenlie. Ham na djaanat rahielie kie oe djeje hai kie mar gail hai.

Tab ek rodj ham tolk lage gailie. Ham ose poetjhlie: "Toe hamaar khaatien ek tjhiettie liekh sake hai India me hamaar naanie khaatien? Ham maangiela hamaar naanie Sarnaam me tjaliaawe." Aur tolk toerant ek tjhiettie liekhies aur ham gailie postkantoor pathaawe ke. Ab hamke tjaahat raha djabaab agore ke.

Oe tem me vlieg machien na raha. Dher dien lagat raha tjhiettie djaaike koetjh khabar soene ke. Hamlog agorlie agorlie, mahiennan bhar biet gail. Tab ek dien tolk hamke bolaike bolies: "Djairaam, ek tjhiettie aail hai India se. Tor maama oke pathaais hai. Oe toke namaste pathaais hai. Aur koetjh kharaab khabar oman bhie hai. Tor naanie ab mar gail hai. Doei baries pahiele oe mar gail hai."

le khabar soenke ham daraai gailie aur bhie oedaas hoi gailie. Tab ham parnaasie me lautke gailie aur aapan aurat se batailie ham kaun baat soenlie hai. Ab hamlog ka karie? Ab hamke tanko na man kare hai India me lautke djaai ke. Hamke palwaar to na raha. Tab hamlog apane me bollie: "Djaane ka? Hamlog Sarnaam me rahie djaai."

Tab ham gailie sardaar lage aur poetjhlie kie: "Hamlog ie parnaasie me rahie sakiela?" Tab sardaar bahoet khoesie bhail. Oe sotjies: "Ab doi kamkarta hamke auro djaada rahie." le kamkarta ham aur hamaar aurat raha. Tab oe bolies: "Ha, Djairaam, ie baat thiek hai. Toelog hia par rahie sake hai. Aur djab toe barhia se kaam kariehe tab ham toke hia ke mandjha bana deb."

le baat se ham bahoet khoesie hoi gailie. Tab ham gailie aapan sasoer se bataawe. Bakie oe otana khoesie na raha. Oe bolies: "Toe kaahe ke parnaasie me doesar ke khaatien kaam kariehe?" Oe bolies kie: "Djaane ka kariehe toe? Toe paisa batorle hai. Toelogke paisa hai. Toelog ek khet kien le aur dja hoewa par kaam kar. Hoewa par ek ghar banaaw aur dhaan bow. Tab toe tjaur betjiehe. Tab toe dher paisa kamaai sakiehe. Parnaasie me kaam kare se toe auro djaada paisa kamaihe. Tab toe aapan sardaar rahiehe aur koi na toke koetjh bol sakie."

Ham sotjlie kie: "Ha, ie attjha baat hai." Tab ham aapan aurat se batailie. Aur oke bhie attjha lagal. Tab hamlog bollie: "Attjha, hamlog ie tjiedj ke biese me thora se sotjab."

Ek hapta baad ham sardaar ke lage djaaike ose bollie: "Ek rodj toe hamme tjhoettie dei sakiehe? Ham maangiela sahar djaai. Ham Agent-generaal se maangiela batiaai." Oe ek barka aadmie raha. Oe sab manai log ke

sardaar raha djaun doesar des me se Sarnaam me aail raha. Tab hamaar sardaar bolies: "Attjha, thiek hai." Oe bolies: "Djab toe okar lage djaihe tab hamaar khaat namaste bol deihe." Oe barka aadmie aur hamaar sardaar sanghatian raha.

Tab ham barhia kapra pahienke aur gailie sahar me. Djaaha pardesie log ke departement hai, hoewa ham gailie Agent-generaal se batiaai. Ham bollie: "Ham ek tjhota toekkara djamien maangiela. Ham maangiela hia Sarnaam me rahe. Toe hamme sahaaita kar sakiehe? Toke tjaahie hamse bataawe ke kie ham kaaha ek djagaha paai sakiela."

Agent-generaal thiek se soenat raha. Tab oe bolies: "Attjha, Djairaam. Ham bahoet khoesie baatie kie toe Sarnaam me maange hai rahe. Ham tor sahaaita karab." Oe bolies: "Djaane ka? Nickerie me ek doesar polder banaawal gail hai. Ham ek tjhiettie liekhab hoewa ke commissaris khaatien. Ham ose poetjhab kie oe toke ek djagaha dei sake hai. Tab hoewa par toe aapan aurat leike djaihe aur dhaan boihe. Tab toe tjaur betj sakiehe. Aur apane ke sardaar toe rahiehe." Oe bolies kie: "Attjha, ekwa hapta me toe phier se aihe, tab hamme saait commissaris se khabar miel djaai."

Ham bahoet khoesie rahielie kie aisan barka aadmie maange hai hamme sahaaita kare. Tab ham sotjlie kie: "Ham etana khoesie baatie kie ham djaaieke doekaan me koetjh limonade kienab hamaar aur aapan aurat khaatien." Aur hamlog sanghe ie limonade pielie oe attjha khabar manaawe khaatien. Ham daaroe kabhie na piejat rahielie. Ie hamme na attjha lagat raha.

Doei hapta baad ham phier ek rodj tjoettie manglie aur ham phier Paramaribo Agent-generaal lage gailie. Djab ham hoewa bhiettar gailie tab Agent-generaal hase lagal aur hamme agorat raha. Oe bolies: "Djairaam, parso ham Nickerie ke commissaris se ek tjiettie pailie hai. Khabar bahoet attjha hai. Commissaris liekhies kie oke abbe doei tjhota djagaha hai. Aur ek eman se oe toke deiga. Doei hectare tore khaatien hoiga. Ie patjaas ketie hai. Hoewa par toe dhaan boi sakihe aur aapan aurat sanghe barhia se kaam kar sakihe." Oe bhie bolies: "Barkha ke tem me toe dhaan boi sakihe aur djhoera ke tem me saait toe tarboetj boi sakihe. Aur toelog gaai bhie pos sakihe. Tab toelogke doedh rahie. Djairaam, toe bahoet takdier waala aadmie baate."

Ham khoesiaalie se hasat rahielie. Ie sab bahoet thiek baat raha. Tab ham bollie: "Ham kab Nickerie djaai sakiela?" Tab oe bolies: "Doei hapta baad ek djahaadj Nickerie djaai. Ham sab tjiedj thiek se setiaabe tore khaat. Tab toe oe bot se djaai sakihe." Oe bolies: "Ham toke ek tjiettie dei deb commissaris khaatien. Tab oe tose bataai tor djagaha kaaha hai aur toe kaaha par rahiehe."

Ham haalie haalie phier parnaasie gailie. Aur tjaah hamlogke dher kapra na raha aur ghar ke tjiedj bhie bahoet na raha, tabbo ham aapan aurat se bollie kie: "Lakhia, aaw tjalie sab tjiedj paak karie dja." Lakhia bahoet khoesie bhail aur hamlog sanghe sab tjiedj paak karlie. Aur hamlog djab gailie soete tab khoesie ke maare hamlogke onghaai na lagat raha.

Sab tjiedj hamlog paak kar deilie rahielie. Aur ab hamlogke tjaahat raha doei hapta agore ke.

Ab hamke bhie tjaahat raha parnaasie ke sardaar se bataawe ke kie hamlog hia se tjal djaabe. Oe sardaar attjha aadmie raha. Oe khoesie raha kie hamke aapan djagaha rahie. Bakie oke na otana attjha lagat raha kie hamlog tjal djaai. Okar parnaasie par doi kamkarta kamtie hoi djaaigna. Tabbo oe bolies: "Djairaam, ham bahoet khoesie baatie toelogke khaatien. Ham aasa kariela kie Nickerie me sab thiek se djaai. Djab toe kabhie phien hia par mangiehe aawe tab hardam hamaar lage aai sakiehe. Toe hamaar khaat bahoet attjha se kaam karle hai." Tab ham bollie: "Attjha meneer, bahoet dhanbaad meneer."

Tab hamlog hoewa se tjal gailie. Hamlog bot leilie Paramaribo sahar me. Aur hamlog ek dien aur ek raat tjallie, tab Nickerie me pahoetj gailie.

Commissaris lage ham gailie aur oke tjhiettie deilie djaun Agent-generaal hamme deis raha. Commissaris parhies, tab bolies: "Djairaam, Agent-generaal hamme liekhies hai kie toe attjha kaam kare waala aadmie baate. Toe biehaan hamaar lage aaw, tab ham toke dekhaab tor djagaha kaaha hai. Toe khoeb thiek se kaam kariehe." Tab ham bollie: "Djie ha, meneer commissaris."

Aur doesara dien commissaris hamme Van Drimmelen polder legail. Hoewa par hamlog khaatien ghar abbe na raha. Bakie hamlogke koetjh paisa raha aur hamlog dher kaam kar sakat rahielie. Tab hamlog koetjh palanga kienke ek tjhota ghar banailie. Aur hamlog oke pina ke patta se tjhailie.

Tab hamlog bhie ek bail aur ek har kienlie. Aur ekaat dien ke baad hamlog khet me khoeb kaam karat rahielie. Pahiele hamlog khet djotlie djeme hamlog haalie

se koetj boi saktie. Bahoet thiek raha kie hamlog koetj paisa batorlie rahielie.

Djab hamlog boi tjoekal rahielie tab paisa don hoi gail raha. Paatj mahienna howe ke tjaahat raha dhaan pakke khaatien. Bakie hamlogke thora se paisa raha aur rodj ham Nieuw Nickerie gailie tjhota kaam khodje khaatien. Ham gailie aadmie log ke lage aur poetjhie: "Meneer, toke koetj kaam na hai hamaar khaat?" Kabhie kabhie ham ek atthanie kamailie aur kabhie aath donnie. Tab hamlogke koetj paisa hoi djaat raha.

Tab djab paatj mahienna aise bietal tab dhaan barhia se pak gail. Ham aapan aurat ke sanghe dhaan kaatke pietlie. Hamlog bahoet dhaan pailie. Oe pahiel a baries hamlog asie (80) basta dhaan pailie. Tab ham gailie ekgo aadmie lage djaun dhaan kiene hai aur oe hamlogke sab dhaan kienies. Ham etana paisa se bahoet khoesie rahielie. Aur ham aapan aurat ke paas djaaike bollie: "Lakhia, ie paisa se hamlog ka karab?"

Lakhia ek bahoet samadjhdaar aurat raha. Oe bolies: "Djairaam, hamlogke tjaahie ie paisa batore ke. Aur djab hamlogke auro paisa hoi, tab auro khet kienab."

Hamme bahoet hasie lagal. Aur hamlog doeno hoewa par Van Drimmelen polder me bahoet khoesiaalie se rahat rahielie.

Djairaam ie saait boerhwa hoi gail hai. Oe 83 baries ke hai. Aur oe 67 baries Sarnaam me rahe hai.

Djab dher baries aage baaboe aawat raha ose barhia kahaanie bataawe kie Sarnaam me sab tjiedj bahoet attjha hai, tab oe sattjaai na batiaais raha. Oe thora se djhoeth bolies raha. Hia par na sab koi dhanie hai. Na sab

koi ke lieje hia bahoet attjha hai. Koi koi ke lieje na thiek hai. Na sab koi hia par attjha se rahe hai. Bakie Djairaam khoesie hai kie oe hia par rahie gail.

Oke bahoet kara kaam kare ke paral. Aur okar khaatien kharaab dien bhie raha. Oe bahoet kausies karke aur hardam paisa batorke aapan khet aage barhaais. Ie rakam se oe thiek se paisa kamaat raha.

Ab oe aapan khet bail aur har se na djote hai bakie tractor se. Aur oke bhie ekgo combine hai kie oke ab na haath se dhaan kaate aur piete ke tjaahie.



Djairaam ke paatj larka bhail. Oke tien betwa hai aur doi bietia. Oesab barhia se rahe hai. Doeno bietia ke biah attjha se bhail hai aur okar betwan aapan aapan ke sardaar hai.

Djairaam ke ab 34 naatie pota hai. Oelog me se ekaatgo MULO skoel don hoi tjoekal hai aur ekaatgo daaktar hai.

Ab Djairaam aapan barhia ghar ke nietje koersie par baithe hai. Oe maudj manaawe hai aapan phoel ke bagaitja me. Aur oe aapan naatie pota ke taake hai kaise oesab djagaha me khele hai. Oe sotje hai kie sab larkan kaise hoiga. Oesab ie attjha des me djaise oelogke aadja kie naana Djairaam bhie khoesiaalie se rahie sokie kie na?